

OSTRAVAN.CZ

1. Nová inscenace Goldoni po ostravsku si říká o výrazný zápis do dějin tuzemského divadla

19.09.2021 ostravan.cz - Ladislav Vrchovský

Odkaz na originál

Klíčová slova: Antonína; divadla; Divadle; Dvořáka; moravskoslezského; Národního; ostravském

Pro začátek malé srovnání: Když začal Miroslav Donutil v hlavní roli Truffaldina v září 1994 zkoušet situační komedii Carla Goldoniho z roku 1745 Sluha dvou pánů v pražském Národním divadle, bylo mu 44 let. Jedna z nejslavnějších inscenací v dějinách českého divadla, kterou režíroval Ivan Rajmont, dosáhla během dvaceti let šesti set repríz. Její derniéru odehrál Donutil v roce 2016, tedy po dvaadvaceti letech! V premiéře hry Tomáše Svobody Goldoni po ostravsku aneb Sluha dvou pánů v režii autora, která se v **ostravském Divadle Antonína Dvořáka** odehrála 18. září 2021, vystoupil v hlavní roli Trufa, pěruna co ma po dvou šichtách, šestatřicetiletý Petr Panzenberger. Jeho Truf je nabitý energií, kouzlem hereckého umění a komediálností natolik, že má šanci Donutilův rekord překonat. A Goldoni po ostravsku, tedy ryze ostravský Sluha dvou pánů, je inscenací, která v mnohém tu Rajmontovu dokonce předčí.

Dramaturg Adam Gold, podepsaný i pod úpravou textu, v programu k inscenaci píše: "Představujeme vám novou původní hru autora, režiséra a dramatika Tomáše Svobody, která staví na ústředních dějových motivech a žánrových principech Goldoniho komedie. Zachována zůstává dějová kostra, již ovšem domýšlíme naším aktuálním pohledem. Inscenace hledá komiku i ve slovním humoru, vycházejícím z parodie různých nářečí, což byl rys pro komedii dell' arte typický. Goldoni po ostravsku zůstává živelnou fraškou odkazující na to nejlepší z původního žánru, je ryzí komedií o vychytralosti."

Inscenační tým dále tvoří scénograf Nikola Tempír, který na jeviště umístil dva osobní automobily do rozlehlého hangáru, ve kterém se odehrává úvodní mafiánská scéna. Pro ukázkou slavné lazzi, klauniády z původní Goldoniho hry o jídle přinášeneném hostům, nechává na jevišti postavit malé jevišátko v duchu komedie dell' arte. V zadní části hlubokého jevištního prostoru pak ukryl pomyslnou zastávku ostravského metra pojmenovanou po Norbertu Lichém, která ve chvíli odhalení vzbudí v hledišti bouřlivý potlesk, neboť místo ohlášeného metra diváci uvidí důlní chodbu s vozíky na uhlí a horníky v přilbách.

Kostýmy navrhla Lenka Odvárková. Jsou naprosto současné, ale pro klauniádu o jídle se účinkující převléknou do typických pestrobarevných klaunských kostýmů a masek v podobě, v jakých se situace v komedii dell' arte hrála před třemi sty lety. Šéfem výpravy je David Bazika. Hudbu složil Jiří Hájek. Jazykovou spolupráci poskytla Pavlína Kuldanová a pohybovou Jana Ryšlavá.

Děj Goldoniho po ostravsku je následující: Jožo Horváth má dceru Klariče, která už dávno měla být vdaná. Nyní je svatba na spadnutí: Klariči si chce vzít Bogusz, syn Kowalskeho, ale Klariče není do Bogusze zamilovaná. Hned po úvodním dialogu mezi Horváthem a Kowalskim je publiku jasné, co ho asi čeká: "Podobá? Ne, nepodobá! Ničemu se to nepodobá. Já ti dávám dceru, gadžo! To je moje všecko, můj život, moja rodina. A ty mně ojeté auto... A když mi ho přivezeš, tak místo abys vytahnul techničák, a k zemi se mi poklonil, tak řekneš, že se něčemu podobá?!" A Kowalski odpoví: "Tvoje dcera je mnohem víc ojetý auto, než tady to trojkový BMW!" Následuje přestřelka jako vystřížená z béčkového amerického mafiánského filmu.

Do rolí Horvátha, cigána z Ostravy, a Kowalskeho, polského obchodníka s ojetinami Tomáš Svoboda vybral Jiřího Sedláčka a Davida Viktoru. Postavu Horváthovy dcery Klariče svěřil režisér Ladě Bělaškové. Kowalského syna Bogusze, zamilovaného do Klariče, hraje Vít Roleček.

Jiří Sedláček vybavil svého Joža Horvátha vlastnostmi šéfa gangu. Jožo chodí po scéně nadutě jako předvádějící se krocan a páv dohromady a jeho řeči zní tóny projevu ostravských Romů. Sedláček také zazpívá, zatančí a sklízí potlesky na otevřené scéně. Viktorův Kowalski je zbohatlík okázale dávající najevo, že patří mezi horní vrstvy společnosti. Obě postavy jsou zdrojem velké zábavy, kdykoliv se na jevišti objeví.

Klariče je zamilovaná do Trufa od prvního polibku který od něho dostane, ale je nucena svým otcem do sňatku s Boguszem. V průběhu dalšího děje je pronásledovaná ještě dalším mužem, který však ve skutečnosti mužem není. Okázale dává najevo tělesné vnady zabalené do těsného přiléhavého oděvu. Mluví jako dívka, která rozhodně není dámou a jejímž domovem je spíše ulice.

Klariče v podání Bělaškové se neustále předvádí, hihňá a nakrucuje, kdykoliv k tomu má sebemenší důvod. Vedle výrazného herectví však herečka nabídne i svůj pověstný pěvecký projev, a když zazpívá, publikum ztichne obdivem a pak vybuchne v hlasitém potlesku.

Vít Roleček se nechal inspirovat synáčky z bohatých rodin s pochybným původem majetku. Jeho Bogusz by si chtěl vzít Klariče a pro dosažení svého cíle by neváhal ani před zločinem.

Kateřina Breiská v alternaci s Petrou Kocmanovou hrají Barboru Vinařovou, koc z Brna. Jejího kořena z Prahy Karla Černého hraje Martin Dědoch. Brigelu, kelnerku z Přivoza, vytváří Renáta Klemensová v alternaci s Kamilou Janovičovou. Žanetu, pajašku od

Klariče zamilovanou do Trufa svěřil režisér Sáře Erlebachové.

Barbora Vinařová je za muže převlečená dívka milující Karla Černého. Hledá svoji ztracenou lásku, kudy chodí. Barbora v podání Breiské s velkým černým knírem očividně přilepeným v ženském obličejí se snaží všemi způsoby dávat najevo, že je velmi nebezpečným mafiánem z Brna. Karel Černý v podání Martina Dědocha je nafoukaný Pražák.

Trufa, který je hlavním hybatelem děje a zároveň průvodcem po celém představení, zobrazuje Petr Panzenberger jako mužskou směsici veškeré ostravské pouliční poetiky. Slouží jak Barboře Vinařové, tak Karlu Černému, a všemožně se snaží, aby jeden nespátřil druhého. A hlavně aby za nic na světě nepřišli na to, že on sám každého z nich považuje za vhodný zdroj peněz. Panzenberger je na jevišti téměř pořád, jeho Truf je nesmírně vitální, kroutí se jak had, ovládá všechny možné finesy podbízění, vlichocení, obalamutění, přesvědčování. K tomu je navíc zdánlivě prostomyslný, ve skutečnosti je však chytrý a vtipný jako málokdo.

Co se pohybové náročnosti týká, lze Panzenbergerův fyzický výkon přirovnat k maratónskému běhu. Hercův pohyb je vysoce stylizovaný a vypadá spíše jako tanec, chůze připomíná spíše boxerův tanec v ringu, gestikulace je odvozená od hiphoperů. V mluvním projevu Panzenberger využívá intonace odposlouchané z pouličních dialogů společenské spodiny i z projevu politiků. V textu má však i pasáže komentátora, mentora, vypravěče – a to všechno zvládá s obrovskou grácií a až s neuvěřitelným osobním kouzlem. Bleskové břitké repliky střídá s delšími monology. Je však schopen i momentální osobní reakce mimo daný text. Zde je jedna ukázka:

"Být blbec vůbec není špatné. Mně to naprosto vyhovuje. Je to perfektní. Nebývalo to tak dobré, ale teď je to ternó. Víte, kolik se o vás pere firem, prodejců nebo politických stran? To jenom jdete po ulici a tady plakát na slevy, tady na půjčky, tady na další blbosti, které ani nechcete a většinou ani nepotřebujete. A těch stran pro nás pro blbce vzniká každý rok asi pět. (potlesk) Dřív jsme my blbci měli jenom jednu stranu a stačilo to. (Z hlediště zazní bouřlivý potlesk, po kterém herec reaguje slovy mimo daný text): No, při zmínce o téhle straně bych asi netleskal ... (a pokračuje dále už podle autora) Od té doby, co je gůgl, tak my blbci rozumíme všemu. Lékařství? Proč to studovat sedm let? Si vygůglím diagnózu a je. Školství, kultura? Máš recenze na ČSFD a víš všechno. A překladáč ti všechno přeloží takže vole, vysoká škola blbců jede!"

Když se tohle všechno spojí s kvalitami textu Tomáše Svobody a skvěle napsanými i o odehranými všemi ostatními postavami, je zde skutečně zaděláno na stovky repríz tohoto představení a tisíce nadšených diváků v dlouhodobém reprízování. Postupně nahrazovat ostatní herce jinými by šlo. V případě Jiřího Sedláčka však asi s obtížemi a Petr Panzenberger by ovšem musel Trufa hrát až do derniéry. To potvrdily i dlouhé ovace s potleskem ve stoje, kterým publikum odměnilo herce po premiéře. Činohra **Národního divadla moravskoslezského** má od 18. září 2021 na repertoáru skutečnou perlu.

URL | <https://www.ostravan.cz/70950/nova-inscenace-goldoni-po-ostravsku-si-rika-o-vyrazny-zapis-do-dejin-tuzemskeho-divadla/>

« zpět na začátek